

Uitspraak van 4 december 2017 (nr. 2017-32-667)

Verzoek om partnerpensioen. Beroep gegrond op grond van hardheid.

Gelet op deze omstandigheden bestaat naar het oordeel van de Commissie in deze geen twijfel dat partners in een affectieve relatie samenleefden en een gemeenschappelijke huishouding voerden. Hardheid.

Uitspraak van 4 december 2017

van de Commissie van Beroep als bedoeld in artikel 33 van de statuten van de Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn te Zeist,

in de zaak van

de heer X namens mevrouw X

wonende te X,
gemachtigde: mevrouw X,

tegen

Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn

gevestigd te Zeist,
hierna te noemen: het fonds,
gemachtigde: mevrouw mr. M.G.M. Boele.

1. De procedure

- 1.1 De heer X heeft met de brief van 21 juni 2017 beroep ingesteld tegen een besluit van het fonds van 29 mei 2017.
- 1.2 Het fonds heeft met de brief van 28 augustus 2017 verweer gevoerd.
- 1.3 Met de brief van 31 oktober 2017 zijn door de gemachtigde van de heer X aanvullende stukken overgelegd.
- 1.4 De Commissie heeft op 16 november 2017 de heer X, die met mevrouw X, mevrouw X en anderen is verschenen, en het fonds, vertegenwoordigd door mevrouw Boele, gehoord.
- 1.5 De gemachtigde van de heer X heeft haar pleitnotities tijdens de zitting aan de Commissie overhandigd.

2. De vaststaande feiten

- 2.1 Met de brief van 22 februari 2016 is de heer X, zoon van de heer X, geïnformeerd over zijn deelnemerschap bij het fonds per 1 januari 2016 en (wederom) verwelkomd bij het fonds. In de brief wordt onder meer gevraagd of de partner bij het fonds bekend is.
- 2.2 De heer X is op 16 januari 2017 onverwacht overleden. Met de brief van het fonds van 29 mei 2017 is het door de heer X gedane verzoek om aan mevrouw X partnerpensioen toe te kennen, afgewezen.
- 2.3 Met de brief van het fonds van 4 augustus 2017 wordt de op 8 april 2017 geboren zoon van de heer X en mevrouw X een wezenpensioen toegekend.
- 2.4 Met de brief van 31 oktober 2017 tekent de heer X beroep aan bij de Commissie tegen de afwijzing van zijn verzoek om mevrouw X partner-pensioen toe te kennen.

3. De standpunten van partijen

- 3.1 De heer X verzoekt de Commissie een partnerpensioen toe te kennen aan mevrouw X en voert daartoe, voor zover van belang en samengevat, het volgende aan.
- a. De heer X leefde al geruime tijd samen met zijn levenspartner mevrouw X toen hij op 16 januari 2017 op 33-jarige leeftijd door een ongeval overleed. Mevrouw X was toen ruim zes maanden zwanger van hun eerste kind. Op 21 november 2016 is de ongeboren vrucht erkend door de heer X. In een tijdlijn lopende van maart 2014 tot 12 oktober 2017 is inzicht gegeven in het verloop van de relatie van de heer X en mevrouw X. Met deze tijdlijn wordt geschetst dat zij al geruime tijd op één adres samenwoonden en een duurzame gemeenschappelijke huishouding voerden. Uit de stukken blijkt dat zij ook een gezamenlijke bankrekening hadden en kosten deelden voor boodschappen, kosten samenhangende met de zwangerschap, ziektekosten, kosten voor meubelen en dergelijke. Tevens hadden zij zich ingeschreven voor een nieuwbouwproject.
  - b. De intenties van de heer X worden verder bevestigd door een stukje dat hij had geschreven voor personeelsblad 'de Babbel' waarin hij onder meer schrijft: 'Ik woon momenteel in de Amsterdamse Pijp samen met mijn vriendin X en we verwachten over drie maanden onze eerste zoon.'
  - c. Het voldoen aan de formele voorwaarden was slechts een kwestie van tijd. De heer X en mevrouw X waren daar mee bezig in de aanloop naar de geboorte van hun eerste kind. Zo heeft mevrouw X in het weekend voor het overlijden van de heer X op internet gezocht naar informatie over een notariële samenlevingsovereenkomst. Tevens heeft mevrouw X op 29 december 2016 de benodigde schriftelijke toestemming gekregen van de heer X om zich in te laten schrijven op zijn adres. De inschrijving moest echter nog plaatsvinden. Een aantal administratieve zaken was al geregeld en een aantal zaken was in alle drukte van het leven nog onderweg om geregeld te worden. Het overlijden van de heer X in deze fase van het leven was niet voorzien en als hij een maand later was overleden was alles geregeld geweest.
  - d. Op basis van wat is aangevoerd kan worden geconcludeerd dat de heer X en mevrouw X op het moment van overlijden van de heer X een gemeenschappelijke huishouding voerden. Daarmee wordt voldaan aan de materiële voorwaarde voor het zijn van 'nagelaten betrekking' in de zin van de statuten, dan wel het zijn van 'partner' in de zin van artikel 1.2 van het pensioenreglement van PFZW. Op grond hiervan heeft mevrouw X met ingang van 1 februari 2017 jegens het fonds recht op de uitkering voor partners conform het toepasselijk pensioenreglement.
  - e. Indien de Commissie concludeert dat reglementair gezien alleen sprake kan zijn van een gemeenschappelijke huishouding indien wordt voldaan aan de formele voorwaarden die het fonds stelt, dan wordt subsidiair een beroep gedaan op de hardheidsclausule. De uitspraak van het Hof Amsterdam op 18 juli 2017 (ECLI:NL:GHAMS:2017:2946) kan in deze niet naar analogie worden toegepast omdat de feiten en omstandigheden daar anders waren.
- 3.2 Het fonds verzoekt de Commissie het beroep af te wijzen. Het fonds voert in zijn verweer, voor zover van belang en samengevat, het volgende aan.
- a. Mevrouw X heeft geen recht op een partnerpensioen, omdat niet wordt voldaan aan drie van de vier reglementaire voorwaarden uit het pensioenreglement voor een recht op partnerpensioen op grond van een gemeenschappelijke huishouding. Er wordt niet voldaan aan de vereisten van een notariële samenlevingsovereenkomst, in de gemeenschappelijke basisadministratie op één adres ingeschreven staan en de melding van de samenleving aan het fonds. Ook uit de uitspraak van het Hof Amsterdam op 18 juli 2017 blijkt dat de in het pensioenreglement besloten liggende eis van een notarieel vastgelegd

samenlevingscontract alleszins een redelijk belang van het fonds vertegenwoordigt.

b. Er wordt een beroep gedaan op de hardheidsclausule, omdat er feitelijk sprake zou zijn van het voeren van een gemeenschappelijke huishouding en omdat het in de planning lag om een aantal zaken op korte termijn formeel vast te leggen. Het fonds is van mening dat mede gelet op de volgende overweging geen aanleiding is voor toepassing van de hardheidsclausule vermeld in artikel 10.2 van het pensioenreglement:

- Er is geen sprake van een notariële samenlevingsovereenkomst dan wel een andere notariële akte waarin is vastgelegd dat mevrouw X een gemeenschappelijke huishouding voerde met de heer X.
- Uit de stukken van de gemeenschappelijke basisadministratie blijkt dat mevrouw X en de heer X nooit officieel op één adres hebben gewoond.
- Op grond van correspondentie van drie instanties wordt aangevoerd dat mevrouw X haar hoofdverblijf op het adres X zou hebben. Niet is aangevoerd en aangetoond dat mevrouw X bijvoorbeeld voor haar privé-bankrekening en andere zakelijke correspondentie X als hoofdverblijf had.
- Er blijkt niet van een zorgplicht na overlijden dat in een (notarieel) document, zoals een testament, is vastgelegd. Evenmin is aangevoerd dat mevrouw X (mede-) erfgename is van de heer X.
- Er blijkt niet van fiscaal partnerschap.
- De heer X was niet uitsluitend kostwinner omdat mevrouw X ook een meer dan full time dienstverband als radioloog in opleiding heeft.
- Erkend wordt dat het begrip "gemeenschappelijke huishouding" geen vastomlijnd begrip is. Daarom heeft het fonds gekozen voor de vaststelling hiervan door de notaris. Om de gelijkstelling van de gemeenschappelijke huishouding met het huwelijk en geregistreerd partnerschap te doorstaan, moet er een aanzienlijke mate van financiële verstrengeling met en zorgplicht voor elkaar bestaan. Het fonds is van mening dat dit door de bankafschriften niet is aangetoond. Daaruit blijkt vooral dat mevrouw X en de heer X gezamenlijk de kosten voor de dagelijkse boodschappen en uitgaan deelden. Daaruit blijkt niet dat van de gezamenlijke rekening bij de ABN AMRO bijvoorbeeld ook de kosten voor woon- en energielasten van de beide woning, ziektekosten- en andere verzekering, belasting, kleding e.d. werden betaald. Ook werden op de gezamenlijke bankrekening geen storting van salarissen gedaan. Uit de overgelegde bankafschriften kan niet worden geconcludeerd dat in substantiële mate de kosten van de huishouding van de gezamenlijke bankrekening werden betaald.
- Er is geen onderbouwing van een concrete afspraak tussen mevrouw X en de heer X over het sluiten van een notariële samenlevingsovereenkomst: er was nog geen conceptovereenkomst en ook nog geen afspraak met een notaris om een dergelijke overeenkomst te sluiten.
- De heer X was al sinds 1 januari 2016 (weer) deelnemer in het fonds en op de hoogte van de eisen van het fonds voor het partnerpensioen en dus niet pas vanaf aanvang dienstverband bij zijn laatste werkgever op 1 januari 2017. Gelet hierop is de suggestie dat de heer X maar korte tijd had om de notariële samenlevingsovereenkomst te regelen onjuist.

Alhoewel het fonds het verzoek om partnerpensioen heel goed kan begrijpen, ziet het fonds in de bovengenoemde omstandigheden geen aanleiding om de hardheidsclausule toe te passen. Uit de omstandigheden blijkt niet dat bij de heer X een duidelijke verzorgingswens voor mevrouw X aanwezig was, dat sprake was van een financiële verstrengeling tussen hen en dat mevrouw X financieel van hem afhankelijk was.

3.3 Op de stelling van de heer X en het fonds wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. De beoordeling

- 4.1 De vraag die de Commissie dient te beantwoorden is of het besluit van het fonds om het verzoek van de heer X tot het verkrijgen van partnerpensioen voor mevrouw X af te wijzen, in stand kan blijven.
- 4.2 De Commissie neemt bij de beoordeling als uitgangspunt dat de omvang van de aanspraak wordt bepaald door het pensioenreglement. Het partnerpensioen wordt beschreven in het pensioenreglement. Eén van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor partnerpensioen is dat men partner in de zin van het reglement dient te zijn. De partner is de persoon met wie de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde een partnerrelatie heeft. Een partnerrelatie is een huwelijk, geregistreerd partnerschap of gemeenschappelijke huishouding. Onder gemeenschappelijke huishouding wordt in het reglement verstaan: 'de relatie tussen twee ongehuwde personen die geen van beiden een geregistreerd partnerschap of een andere gemeenschappelijke huishouding hebben, als zij:
- een notariële samenlevingsovereenkomst hebben gesloten waarin een gemeenschappelijke huishouding is vastgelegd,
  - in de gemeentelijke basisadministratie op één adres zijn ingeschreven,
  - geen bloed- of aanverwant in de rechte lijn van elkaar zijn, en
  - de (gewezen) deelnemer voor overlijden een afschrift van de samenlevingsovereenkomst aan het pensioenfonds heeft verstrekt.'
- 4.3 De Commissie stelt vast dat de heer X en mevrouw X geen partners in de zin van artikel 1.2 van het pensioenreglement waren. Zij hebben namelijk geen notariële samenlevingsovereenkomst gesloten, de heer X heeft vóór zijn overlijden geen afschrift van een dergelijke samenlevingsovereenkomst aan het fonds verstrekt en zij waren in de gemeentelijke basisadministratie niet op één adres ingeschreven.
- 4.4 De Commissie is derhalve van oordeel dat het fonds op juiste wijze uitvoering heeft gegeven aan artikel 1.2 van het pensioenreglement en concludeert dat mevrouw X op basis van dit artikel niet in aanmerking komt voor partnerpensioen.
- 4.5 Tegen deze achtergrond onderzoekt de Commissie of het fonds op juiste wijze gebruik heeft gemaakt van artikel 10.2 van het pensioenreglement. In deze bepaling is opgenomen dat het bestuur bevoegd is artikelen uit het pensioenreglement niet toe te passen of daarvan af te wijken als toepassing, gelet op het doel of de strekking van de betreffende bepaling, leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard.
- 4.6 De Commissie stelt vast dat de heer X op 21 november 2016 het kind waarvan mevrouw X zwanger was heeft erkend. Mevrouw X heeft op 29 december 2016 van de heer X toestemming gekregen om zich in te laten schrijven op zijn adres. Uit de stukken en hetgeen ter zitting is gedeeld, is duidelijk dat de heer X en mevrouw X de zorg voor het ongeboren kind en inkomsten en uitgaven ten behoeve van velerlei zaken, hebben gedeeld en zij concrete toekomstplannen hadden om het leven samen verder vorm te geven.
- 4.7 Gelet op deze omstandigheden bestaat naar het oordeel van de Commissie in deze geen twijfel dat de heer X en mevrouw X in een affectieve relatie samenleefden en een gemeenschappelijke huishouding voerden.
- 4.8 Meer aanwijzing voor een gemeenschappelijke huishouding kunnen naar het oordeel van de Commissie in de levensfase waarin de heer X en mevrouw X verkeerden, niet worden geleverd temeer nu het overlijden van de heer X volledig onvoorzien was. De daadwerkelijke inschrijving in de gemeentelijke basisadministratie van mevrouw X op het adres van de heer X was een door mevrouw X te vervullen formaliteit waar geen betrokkenheid van de heer X meer bij nodig was.

- 4.9 Niettegenstaande de stringentte beleidslijn van het fonds en het te respecteren belang dat het fonds heeft bij een duidelijke lijn ter zake van voorwaarden die gelden voor het toekennen van partnerpensioen, acht de Commissie, oordelend als goede mensen naar billijkheid, het onverkort toepassen van het pensioenreglement in deze specifieke situatie jegens mevrouw X onaanvaardbaar. Aan de formele eisen die het Pensioenreglement stelt om te worden aangemerkt als partner is in dit geval niet voldaan door het plotseling overlijden van de heer X. Twijfel over de gemeenschappelijke huishouding is er niet. Het financiële belang van mevrouw X om partnerpensioen te kunnen ontvangen is evident. Het besluit van het fonds leidt voor mevrouw X dan ook tot een zodanige onbillijkheid van overwegende aard dat toepassing van de hardheidsclausule op zijn plaats is.
- 4.6 Op grond van bovenstaande overweging verklaart de Commissie het beroep van de heer X gegrond.

5 De beslissing

- 5.1 De Commissie vernietigt het bestuursbesluit van 29 mei 2017 en draagt het fonds op een nieuw besluit te nemen met inachtneming van de uitspraak.
- 5.2 Iedere partij draagt de eigen kosten, met dien verstande dat de kosten als bedoeld in artikel 12 van het reglement voor de Commissie van Beroep voor rekening van het fonds komen.

Aldus gewezen door: mr. A.R. Creutzberg, voorzitter
  mr. P.S. Fluit, lid
  mr. W. Wille, lid

in aanwezigheid van: mr. J. van der Torre, secretaris

namens de Commissie

de voorzitter

de secretaris

nr. 2017-32-667
Zeist, 4 december 2017